

De ladder werkt!

Doelgroepenanalyse Participatiebudget

Inge Willems en Maartje Geenen

Om goed zicht te krijgen op de doelgroep - en de mogelijke besteding van het Participatiebudget - heeft de gemeente Venlo een bestands- en doelgroepenanalyse laten uitvoeren.

In totaal hebben 650 inwoners van de gemeente Venlo meegedaan aan dit onderzoek. Daarvan bestond ongeveer de helft uit de bestaande klantengroep van de gemeente, het betrof veelal bijstandsgerechtigden. De andere helft vormde een steekproef uit de totale doelgroep van het Participatiebudget, welke veel breder is en in principe bestaat uit alle inwoners van Venlo van 18 jaar of ouder die behoefte hebben aan re-integratie, educatie of inburgering. De totale doelgroep van het Participatiebudget bestaat in Venlo naar schatting uit circa 38.500 personen.

Ondersteuningsbehoefte Uit het onderzoek blijkt dat opvallend veel respondenten ondersteuning willen van de gemeente bij hun participatieactiviteiten: veertig procent wil dit graag. Dit betekent dat in potentie 14.200 inwoners van Venlo gebruik willen maken van de mogelijkheden die het Participatiebudget biedt.

Opvallend aan deze doelgroepenanalyse is het grote aantal respondenten dat ondersteuning wil bij het doen van een sport. Daarnaast is een groot deel van de totale doelgroep geïnteresseerd in hulp van de gemeente bij het zoeken naar een

betaalde baan, met name mensen in een uitkering en nuggers (niet-uitkeringsgerechtigde werklozen). Ook vrijwilligerswerk en het bezoeken van een dagactiviteitencentrum zijn populair bij de doelgroep. Verder wil men graag computercursussen volgen. 22 procent van de totale doelgroep tenslotte wil hulp ontvangen om persoonlijke problemen op te lossen; een vijfde deel van deze mensen geeft desgevraagd aan deze hulp van de gemeente te willen ontvangen.

De participatieladder Alle respondenten zijn geplaatst op de participatieladder, zoals ontwikkeld door Regioplan (2008), waarbij onderscheid wordt gemaakt in 6 treden:

Trede 6: Betaald werk

Trede 5: Betaald werk met ondersteuning

Trede 4: Vrijwilligerswerk

Trede 3: Deelname aan georganiseerde activiteiten

Trede 2: Sociale contacten buiten de deur

Trede 1: Leeft geïsoleerd

De inzet van de participatieladder geeft een duidelijk beeld van de burgers van de gemeente Venlo voor wie het

Participatiebudget ingezet kan worden. De burgers, zowel uit de bestaande klantengroep als de totale doelgroep, waren goed op de tredes van de ladder te plaatsen.

De belangrijkste conclusies naar aanleiding van de participatieladder zijn als volgt:

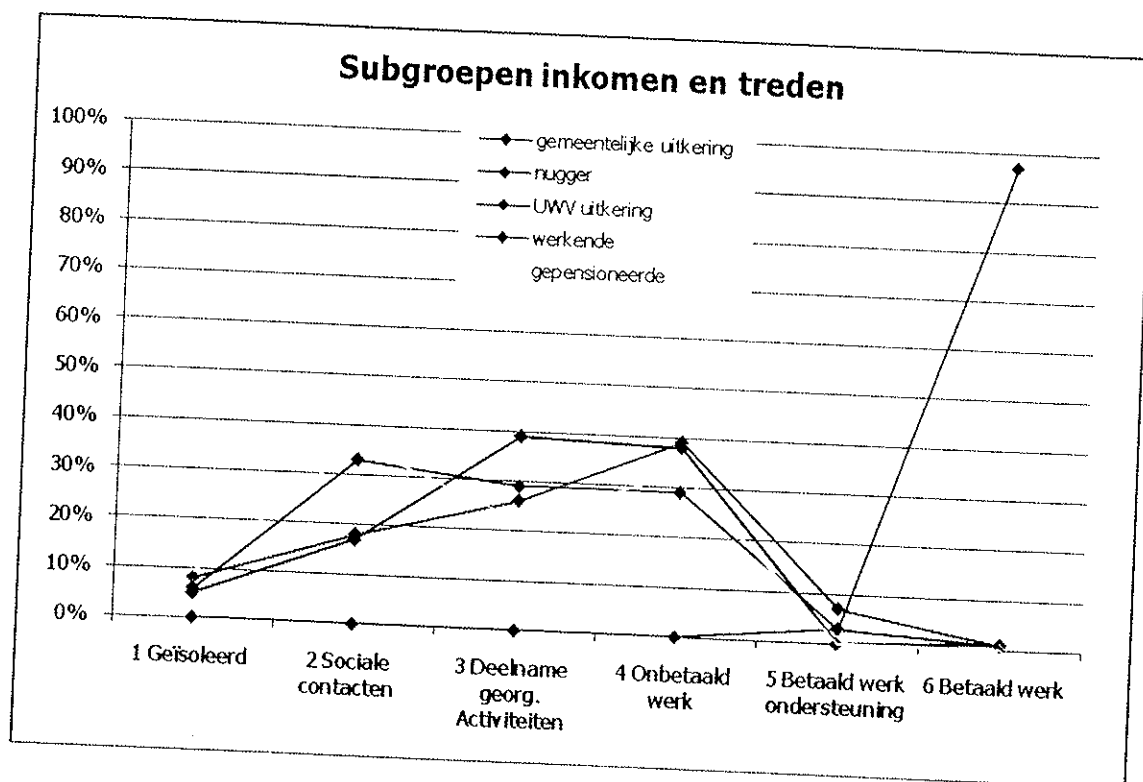
- Hoe hoger men staat op de participatieladder, hoe gelukkiger men zegt te zijn in het onderzoek. Men is dan ook veel vitaler.
- Wat betreft gewenste participatie valt op dat ook mensen op de laagste treden graag willen participeren; 42 procent van deze groep wil graag een betaalde baan. In die zin dient de ladder niet te absoluut te worden geïnterpreteerd, ook een stap van trede 1 naar 6 behoort in principe tot de mogelijkheden.
- Mensen op trede 4 en 5 participeren al veel buitenshuis, maar willen nog meer activiteiten buitenshuis gaan doen. Dit is een groep die veel gebruik maakt van de ondersteuning van de gemeente en dit waarschijnlijk in de toekomst ook zal blijven doen.

Subgroepen

De zeven subgroepen zoals gedefinieerd door Regioplan in hun beleidsnota zijn in dit onderzoek aangevuld tot 9:

1. Burger met gemeentelijke uitkering
2. Niet-uitkeringsgerechtigde
3. Burger met UWV-uitkering (WW of WIA/WAO)
4. Werkenden zonder aanbod¹
5. Gepensioneerden zonder aanbod²
6. Burger met re-integratieaanbod (inclusief mensen die zelfstandig zoeken naar werk)
7. Inburgeraar
8. Burger met educatieaanbod (inclusief mensen die zelfstandig een opleiding volgen)
9. Jongere tot 27 jaar die aanspraak maakt op een leerwerktraject

In de praktijk blijkt dat er veel overlap bestaat tussen deze subgroepen. Dat betekent dat de subgroepen in de praktijk lastig te hanteren zijn voor de gemeente. Ondanks deze overlap zijn er wel een aantal interessante conclusies te verbinden aan de subgroepen:

- De WWB'ers en UWV'ers bevinden zich vooral op trede 3 en 4 van de participatieladder. De gepensioneerden zitten op de laagste treden.
- De mensen met een WWB of een UWV-uitkering willen wel meer participeren en ook betaald werken maar geven aan dat zij hierbij ondersteuning nodig hebben.
- 35 procent van de nuggers wil betaald werken, dit biedt veel kansen voor de gemeente om deze groep meer aan het werk te helpen. Dit bevestigt eerder onderzoek onder potentiële herintreders in Venlo (Willems, 2003).
- Voor gepensioneerden zijn sport en vrijwilligerswerk populaire activiteiten. Zij zijn relatief vaak lid van een vereniging. Daarnaast ontvangen ze vaak extra hulp voor zorg- en huishoudelijke taken. Het meest aantrekkelijk vinden ze sporten (42 procent) of het bezoeken van een dagactiviteitscentrum (22 procent).
- De subgroepen die het afgelopen half jaar in een aanbod zaten (re-integratie, educatie of inburgering) doen dit met een duidelijk doel: ze willen er beter van worden. Dat kan zijn werk vinden, de taal leren of een diploma halen. Dit is te verklaren door het feit dat de mensen in re-integratietrajecten vooral mensen zijn die redelijk gemakkelijk bemiddelbaar zijn en ook willen; het zijn vooral de mensen op trede 4. Andere verklaring is dat de inburgeraars die werden geïnterviewd veelal jong waren en ook erg gemotiveerd om iets te leren en verder te komen.
- Belangrijke conclusie die eerder al genoemd is, is dat veel mensen aangeven te willen sporten. Het blijkt dat dit vooral de mensen zijn die het afgelopen half jaar in een traject zaten, met name jongeren in leerwerktrajecten, werkenden en gepensioneerden.

Clusteranalyse

Een clusteranalyse van de totale doelgroep leverde drie clusters op: optimisten, verantwoordelijken en ontwikkelaars. De optimisten bevinden zich vooral op de treden 5 en 6 van de participatieladder, maar ook vijftig procent van de mensen op trede 1 is optimist. Ondanks hun geïsoleerde situatie staan deze mensen positief in het leven en willen ze meer participeren.

De verantwoordelijken bestaan vooral uit AOW'ers en bevinden zich op laagste treden van de ladder. De ontwikkelaars zitten vooral op trede 3 en 4. Deze mensen willen veel, maar zijn niet erg vitaal en worden hierdoor geremd in hun activiteiten. Een clusteranalyse geeft belangrijke aanknopingspunten over hoe verschillende groepen mensen te benaderen over

participatieactiviteiten en wat hun groeipotentieel is op de participatieladder.

Aanbevelingen

Een belangrijke aanbeveling is dat het wenselijk is om te investeren in hulp voor mensen op de laagste treden van de ladder die geïsoleerd leven. Een groep van in potentie 1420 mensen geeft via de enquête aan behoefte te hebben aan ondersteuning van de gemeente bij het oplossen van hun persoonlijke problemen.

Daarnaast is het belangrijk om vooral activiteiten aan te bieden die zijn gericht op sport, werk vinden, vrijwilligerswerk en computercursussen. Voor een gedeelte van de doelgroep zijn interessante combinaties te maken van bijv. sport gekoppeld aan re-integratie.

Laagopgeleide werkenden op trede 6 willen weinig op het gebied van opleiding; het vraagt extra inspanningen om ook deze groep tot educatie en scholing te bewegen.

Tot slot verdient het de aanbeveling om gepensioneerden niet als een hoofd doelgroep van het Participatiebudget te benaderen maar hen (gelet op hun wensen) via andere budgetten te bedienen. Niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers) zijn daarentegen juist wel een aantrekkelijke doelgroep. Werving en communicatie richting niet-bekende klantengroepen verdienen de komende tijd de aandacht. Dit om te voorkomen dat een groot deel van het Participatiebudget opgaat aan bestaande klanten met relatief de grootste vraag (trede 4 en 5), die vaak al op enigerlei wijze worden bediend. ■

Voetnoten

1 Door Wise up toegevoegd

2 Door Wise up toegevoegd

Inge Willems en Maartje Geenen werken bij Wise up Arbeidsmarktconsultancy

